

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Magdalenou Ježkovou ve věci

žalobce: M. A. M. Y.

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky, IČ 00007064
odbor azylové a migrační politiky
Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. prosince 2019, č. j. OAM-287/LE-LE05-P06-2018,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 9. prosince 2019, č. j. OAM-287/LE-LE05-P06-2018, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce napadl žalobou podanou dne 17. 1. 2020 rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, Odboru azylové a migrační politiky ze dne 9. 12. 2019, č. j. OAM-287/LE-LE05-P06-2018, kterým mu ústřední správní orgán neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Žalobní argumentace

2. Žalobce předně uvedl svůj nesouhlas se závěrem žalovaného, kdy má za to, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné a nezákonné. Žalobce byl na Kubě obětí závažného psychického a fyzického násilí ze strany bezpečnostních složek z důvodu jeho politické aktivity.
 - a) Pochybení ve vztahu k neudělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. a) zákona o azylu
3. Dle žalobce správní orgán pochybil, když pojem „politická práva a svobody“ vykládal pouze v užším smyslu slova (např. členství v politické straně), neboť tímto termínem jsou myšlena politická práva a svobody ve smyslu hlavy druhé Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).
4. Žalobce během výslechu uvedl, že byl pro veřejný projev svého opozičního názoru a členství v opozičním hnutí terčem násilností ze strany policie. O hnutí Somos Más si však žalovaný neobstaral žádnou zprávu. Nevěrohodnost tvrzení pak žalovaný nevyvozuje z komparace se zprávami o zemi původu či dalšího dokazování, nýbrž převážně z toho, že žalobce o členství v hnutí hovořil až v pohovoru, nikoliv již při poskytnutí údajů k podané žádosti. Proč se tomu tak stalo, žalobce následně vysvětlil. Žalovaný dále v napadeném rozhodnutí poukázal i na další údajné rozpory ve výpovědi, dle názoru žalobce však byly rozpory, se kterými byl v průběhu pohovoru konfrontován, vysvětleny. Další rozpory byly vykonstruovány žalovaným, např. údajný rozpor v tvrzení žalobce o diskuzi na pracovišti o nové ústavě, schválené až v roce 2018, kdy je však logické, že žalobce se do diskuzí zapojil v době před jejím schválením, tedy tehdy, kdy bylo možné její podobu skrze tlak veřejnosti změnit. Vytýkaný rozpor, zda došlo k výsledkům na DTI v prosinci 2014 a lednu 2015, nebo k oběma v roce 2015, je vzhledem k časovému odstupu rozparem zcela marginálním.
5. Rovněž není možné přičítat žalobci k tíži, že nedoložil žádné potvrzení o tom, že byl mučen bezpečnostními složkami. Naopak k tíži žalovaného je třeba připsat porušení § 10 odst. 5 zákona o azylu, neboť žalobce neinformoval o možnosti zajištění lékařského vyšetření, zaměřeného na zjištění známek pronásledování nebo vážné újmy, přestože mučení během pohovoru tvrdil a jeho známky na těle ukazoval.
6. K úvaze žalovaného, že bylo-li žalobci umožněno vycestovat, není pro státní orgány zájmovou osobou, žalobce dodává, že jde o spekulativní domněnku, vyvrácenou během pohovoru. Dle názoru žalobce nepostačí k přezkoumatelnému zdůvodnění zamítnutí žádosti pouze subjektivní přesvědčení správního orgánu, ale je třeba toto podložit řádně zjištěným skutkovým stavem a aktuálními zprávami o zemi původu. Mnohé nedemokratické režimy dávají přednost vycestování svých kritiků. K této problematice se vyjádřil i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40, kde uvedl: „žalovaný považoval za podstatné, že stěžovatel setrval dva roky po útoku ve své vlasti, aniž měl jakékoliv potíže. Žalovaný dovodil, že se v zemi volně pohyboval, že si prostřednictvím státních orgánů vyřídil vízum a ze země bez problémů vycestoval. NSS souhlasí se žalovaným, že se může jednat o podstatný argument pro závěr o tom, že neexistuje přiměřená pravděpodobnost pronásledování žadatele o azyl ze strany státních orgánů. Státní orgán, který je příslušný k vydávání cestovních dokladů, však nemusí vždy za všech okolností disponovat i informacemi o akcích všech státních složek (ať už vládních či prezidentských) plánovaných proti určitým subjektům či seznamem tzv. „nepohodlných“ osob. Jinými slovy, nelze bez dalšího tvrdit, že vydání cestovního

dokladu orgánem k tomu příslušným automaticky vylučuje nebezpečí pronásledování ze strany státních orgánů. Tuto skutečnost je třeba zohlednit při posouzení přiměřené pravděpodobnosti pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.“

7. Souhlasit není možné ani s tvrzením žalovaného, že spojení pobodání žalobce s pronásledováním ze strany bezpečnostních složek je čistou spekulací. Jde o subjektivní domněnku správního orgánu, která je v rozporu s tvrzením žalobce, který byl během útoku nazván zrádcem národa, obdobně jako během policejních výslechů. Spojení těchto událostí je tak dle žalobce zcela logické.
8. K otázce časového odstupu odjezdu žalobce ze země a prvního aktu pronásledování žalobce uvádí, že byl pronásledován po několik let. I v případě časového odstupu by však nešlo o rozhodné kritérium pro posouzení rizika pronásledování v případě návratu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2019, č. j. 9 Azs 381/2018-61). I u dalších rozporů má žalobce za to, že byly způsobeny spíše snahou správního orgánu rozpory účelově nalézt, kdy žalobce je názoru, že poskytl konzistentní a věrohodnou výpověď. K tomu odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2007, č. j. 4 Azs 169/2006-47, dle kterého žadatel není povinen prokázat své pronásledování jinak než svou věrohodnou výpovědí. Naopak správní orgán má povinnost shromáždit důkazy vyvracející věrohodnost výpovědi. Žalobce rovněž odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 4 Azs 103/2007, kde byla vyslovena zásada: „v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“ a ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89, kde uvedl, že v řízení o azylu musí správní orgán často rozhodovat v důkazní nouzi, kdy je nutné vzít v úvahu např. i způsob výkonu státní moci nebo možnost uplatnění politických práv. Tato výhrada se uplatní ve prospěch žadatele např. tam, kde je z dalších důkazů zřejmé, že stav dodržování lidských práv v zemi je špatný, že je upíráno právo na změnu vlády, že dochází k nezákonným popravám, mizení osob, mučení. Odkazováno bylo i na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 9. 2018, č. j. 4 Az 68/2017-58, dle kterého není udělení mezinárodní ochrany občanům nedemokratických států automatické, ale jejich situace výrazně častěji vyžaduje citlivé posouzení, kdy právě Kuba je autoritativně-represivním státem komunistického typu. K důkaznímu standardu mezinárodní ochrany žalobce poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 2 Azs 71/2006, dle kterého pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, nemusí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane.

b) Pochybení ve vztahu k neudělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) zákona o azylu

9. Žalobce předně odkázal na obsah první žalobní námitky a doplnil, že v zemi původu byl pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod, proto je dána přiměřená pravděpodobnost pronásledování i v případě návratu. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2013, č. j. 5 Azs 12/2012-47: „Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele došlo nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo, či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl.“ I pokud by tomu tak nebylo, je třeba uvést, že rozhodování o naplnění podmínek dle § 12 písm. b) zákona o azylu je rozhodováním prospektivním (srov. rozsudek Nejvyššího

správního soudu ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018-47). Při zkoumání možnosti budoucího pronásledování je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti.

c) K původci pronásledování a nemožnosti obrátit se na státní orgány

10. V další z žalobních námitek žalobce sdělil, že nepovažuje za srozumitelné doporučení žalovaného, aby se obrátil s žádostí o pomoc na státní orgány, když současně nesporně, že násilí bylo páčeno přímo státními orgány. Jak plyne z kvalifikační směrnice, platí vyvratitelná domněnka, že je-li původcem pronásledování nebo vážné újmy stát nebo státní subjekt, není účinná ochrana žadateli dostupná. To ve svém rozsudku ze dne 30. 9. 2008, sp. zn. 5 Azs 66/2008, aproboval i Nejvyšší správní soud.
11. V odůvodnění napadeného rozhodnutí však chybí skutkové závěry, zda se právům žalobce mohlo dostat efektivní ochrany. Žalovaný se nezabýval otázkou, zda a jaké prostředky ochrany právní řád Kuby poskytuje, zda jsou fakticky dostupné žalobci a jaká je praxe při jejich uplatňování. K posouzení dostupnosti vnitřní ochrany dle žalobce nepostačuje pouze shromáždění informací o existenci konkrétních prostředků ochrany zakotvených v právním řádu země původu. Z judikatury je rovněž zjevné, že k využití prostředků ochrany státu původu nemusí dojít vždy, a i přes to může být žadatel kvalifikován k udělení mezinárodní ochrany (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2010, č. j. 6 Azs 74/2009-51, ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 4 Azs 146/2006, a ze dne 26. 7. 2018, sp. zn. 7 Azs 162/2018).
12. Skutečnost, že se žalobce nedomáhal ochrany před výhružkami ze strany příslušníků státních orgánů u příslušných institucí, není v jeho případě sama o sobě relevantní pro posouzení možnosti udělení mezinárodní ochrany a neodůvodňuje její neudělení.

d) K podkladům pro vydání rozhodnutí

13. Žalobce považuje za potřebné poukázat i na zastaralost a nedostatečnost zpráv o zemi původu. Byť bylo rozhodnutí vydáno na konci roku 2019, použity byly zprávy z roku 2017. Zpráva poskytnutá zastupitelským úřadem Kuby pak dle žalobce nenaplnuje podmínky § 23c zákona o azylu. V kontextu práce s podklady pro vydání rozhodnutí žalobce dále namítá, že správní orgán materiály doložené žalobcem nepřijal jako podklad pro rozhodnutí, neboť nejsou relevantní pro rozhodnutí ve věci. V napadeném rozhodnutí však neuvedl, co je obsahem těchto materiálů.
14. Nejzávažnějším pochybením je však dle žalobce skutečnost, že si žalovaný neobstaral žádné zprávy o hnutí Somos Más. V pasáži věnující se azylu dokonce necituje žádné zprávy o zemi původu a celé jeho posouzení je založeno na subjektivních domněnkách o fungování režimu na Kubě.

e) Pochybení tkvící v neudělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu

15. Dle žalobce se žalovaný s rizikem mučení v případě návratu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu vypořádal nedostatečně, obdobné platí i pro hrozbu nelidského či ponižujícího zacházení.
16. Z definice uvedené v Úmluvě proti mučení lze mít za to, že pojem mučení je třeba definovat širěji. Žalobce v průběhu pohovoru popsal nejméně jeden příklad fyzického a psychického násilí, jemuž byl vystaven ze strany státních orgánů. Je tak pravděpodobné, že žalobci může hrozit mučení i v případě návratu.

f) K přetrvávající špatné vnitropolitické situaci na Kubě

17. Jak dále konstatoval žalobce, Kuba byla v roce 2019 kritizována za znemožnění svobody tisku a zatčení novináře. Ve zprávě Meziamerické komise pro lidská práva bylo shledáno, že v zemi dochází k arbitrárním zatčením coby metodě zastrašování aktivistů, obhájců lidských práv a novinářů. Své znepokojení nad aktuální politickou situací a zatčením novináře vyjádřil i Evropský Parlament v rezoluci ze dne 28. 11. 2019. Obdobně kritická situace v zemi plyne již ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA z 20. 4. 2018, která poukázala na skutečnost, že mezi nejvýznamnější otázky lidských práv na Kubě patří mučení politických oponentů, kruté vězeňské podmínky, politicky motivované zatýkání atd. ve stejném smyslu hovoří i nejaktuálnější zpráva Country Report on Human Rights Practices 2018.
- g) K nemožnosti opakovaně vycestovat a k hrozícímu postihu za podání žádosti o azyl
18. K tvrzení žalovaného, že žalobce mohl svou situaci řešit získáním pobytového oprávnění, tento sděluje, že žádný z institutů mu neumožňuje úpravu pobytu tak, aby se nemusel za účelem podání žádosti vrátit na Kubu, kde by mu hrozilo pronásledování.
19. V případě návratu do země původu bude vzhledem k délce nepřítomnosti žalobce zřejmé, že v zahraničí požádal o azyl, přičemž žalobce upozorňuje, že na Kubě nedošlo k žádné pozitivní zdokumentované změně týkající se zacházení kubánských státních orgánů s osobami, které v zahraničí požádaly o azyl (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 9. 2018, č. j. 4 Az 68/2017-58).

III. Vyjádření žalovaného

20. Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost vznesených námitek, neboť dle jeho názoru neprokazují porušení některého zákonného ustanovení. Následně správní orgán zopakoval argumentaci obsaženou již v napadeném rozhodnutí. K této doplnil, že žalobcem předložený azylový příběh pokládá za nevěrohodný a účelový, jelikož se objevily závažné rozpory a nelogičnosti podřývajících úvahy o důvodnosti sdělených obav. K tomu žalovaný odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 1. 2002, č. j. 5 A 746/2000, dle kterého: „potřebnou věrohodnost sama osoba, a tím i její příběh, nutně ztrácí, pakliže je nepravdivost jejích tvrzení opakovaně zjištěna a nasvědčuje tak tomu, že k odchodu z vlasti vedly žadatele skutečnosti jiné, než jím tvrzené.“ Dle názoru žalovaného i recentní judikatury tak břemeno tvrzení vázne na žadateli o azyl a je na něm, aby věrohodně doložil, že je skutečně pronásledován. K tomu však nedošlo, když žalovaný shledal nebanální protiklady a nesrovnalosti.
21. K námitce autoritářského režimu na Kubě žalovaný odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, sp. zn. 3 Azs 303/2004, dle kterého: „Skutečnost, že v některé zemi existuje autoritářský a nedemokratický režim, který v mnoha případech pošlapává lidská práva, však neznamená, že kterýkoliv občan takové země je tomuto negativnímu vlivu přímo nebo zprostředkovaně vystaven. Jinými slovy, situace v Bělorusku, pokud jde o úroveň dodržování lidských práv a stupeň politické svobody, je významným faktorem svědčícím ve prospěch důvěryhodnosti tvrzení o konkrétních projevech diskriminace v jednotlivých případech, které jsou azylově relevantními skutečnostmi. Pokud však žadatel o azyl žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů vystaven není (resp. nemůže mít z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach), nebo takové skutečnosti ani netvrdí, pak přes

skutečnost, že pochází ze země, která je výše uvedeným způsobem problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu.“

22. Dále žalovaný uvedl, že povinnost správního orgánu zjistit skutečný stav věci dle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) je dána pouze v rozsahu důvodů, které žadatel uvedl v průběhu správního řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2004, sp. zn. 5 Azs 222/2004). Správní orgán tak musí umožnit žadateli sdělit všechny významné okolnosti, není však jeho úkolem předstírat důvody, pro které je mezinárodní ochrana obvykle poskytována.
23. Souhlasit nemůže žalovaný ani s nepřijatelností Konzulární informace Velvyslanectví Kubánské republiky v České republice, která se týká vymezení a podmínek poskytování konzulárních služeb v obecné rovině a není navázána na konkrétní osobu. Obdobné platí pro překlad 44. čísla Úředního věstníku Kubánské republiky. Žalobce neuvedl přesvědčivou argumentaci, proč by mělo být na dané materiály nahlíženo jako na netransparentní a nezákonné. Žalovaný rovněž trvá na správnosti závěru, že žalobcem doložené materiály se nevztahují k případnému nebezpečí vážné újmy.
24. K námitce neudělení humanitárního azylu odkázal žalovaný na judikaturu Nejvyššího správního soudu, jmenovitě např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, která se v otázce přezkumu rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu ustálila na stanovisku, že „azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kritéria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.“
25. K zásadě non refoulement odkázal žalovaný na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 2. 2009, sp. zn. 1 Az 18/2008, dle kterého: „Žalobce tvrdí, že rozhodnutí žalovaného je v rozporu s čl. 3 EÚLP, protože žalobci vyhoštěním hrozí, že v zemi původu bude vystaven reálnému riziku nelidského zacházení. Soud uvádí, že aplikační přednost komplexně chápané mezinárodněprávní zásady „non refoulement“, jak na ni odkazuje žalobce své žalobě, byla potvrzena v judikatuře NSS (např. 2 Azs 343/2004). Stanovená aplikační přednost norem obsažených v mezinárodních smlouvách spadajících do vymezení čl. 10 Ústavy ČR přitom působí i proti kogentním normám vnitrostátního obyčejového práva, a to normám hmotněprávním i procesním. Pokud tedy striktní aplikace procesní normy, v daném případě nedodržení lhůty pro podání žádosti o prodloužení doplňkové ochrany, by nevyhnutelně vedla k tomu, že by byl žalobce vydán do země, kde by byl ohrožen jeho život či svoboda, nebo by byl vystaven mučení či nelidskému a ponižujícímu zacházení anebo trestu, pak by správní orgán musel odhlédnout od této procesní normy. Jde ale o výjimečný postup. V daném případě však rozhodnutí žalovaného nevede ještě nutně k tomu, že by byl žalobce vydán do své země původu, tedy, že by byl vyhoštěn, což by bylo v rozporu s čl. 3 EÚLP. Naopak existují

ještě další procesní nástroje, které tomu mohou zabránit. Žalobce může požádat o povolení k pobytu, neboť vzhledem ke své délce a průběhu svého pobytu pravděpodobně splňuje podmínky předpokládané ustanovením § 66 či § 67 zákona č. 326/1999 Sb. Správní orgán proto nemusel překročit v zájmu přednosti mezinárodněprávních závazků ČR hranice dané mu vnitrostátním procesním právem.“

26. K legalizaci pobytu na území České republiky skrze zákon o azylu žalovaný poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 37/2003, který konstatoval: „Poskytnutí azylu je specifickým důvodem pro povolení pobytu na území ČR a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území republiky tak, jak jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.“
27. V souvislosti s žalobcem prezentovanými negativními dopady opuštění Kuby na dobu přesahující 24 měsíců žalovaný opětovně odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, sp. zn. 6 Azs 369/2017: „Závěr žalovaného, že udělení doplňkové ochrany není nutné s ohledem na skutečnost, že stěžovatelka může být v zemi původu dle nového migračního zákona repatriována, aniž by jí reálně hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, a poté bude ve stejném postavení jako každý jiný kubánský občan, zatímco starý migrační zákon repatriaci emigrantů v zásadě neumožňoval, je v souladu se zjištěním, jak je nová právní úprava v praxi aplikována.“
28. K námitce nedostatečně zhodnocené možnosti udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu žalovaný uvádí, že žalobce v průběhu řízení neuvedl žádnou podřaditelnou skutečnost. Žalovaný nezpochybňuje fungování režimu na Kubě, nicméně má za to, že dané skutečnosti nedokládají nebezpečí vážné újmy ve smyslu uvedeného ustanovení, kdy ze získaných informací neplyne, že by ve významném procentu případů docházelo k perzekuci kubánských občanů, kteří dlouhodobě pobývali v zahraničí.
29. Význam a trvalost změn na Kubě dle žalovaného dokládá časový odstup od novelizace kubánského migračního zákona, což je zřejmé i z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, sp. zn. 6 Azs 369/2017, který vymezil, že: „Odstup několika let umožnil žalovanému vyhodnotit, jakým způsobem je nový migrační zákon aplikován. Doplňková ochrana byla stěžovateli udělena v době, kdy nebylo možné učinit zcela jednoznačný závěr o tom, jak v jednotlivých případech státní úřady postupují vůči navracajícím se osobám, ve sporném případě tedy postupoval ve prospěch stěžovatelky jako žadatelky o udělení mezinárodní ochrany. Žalovanému nelze v tomto postupu vytýkat pochybení.“ Žalovaný tak nemá důvod se domnívat, že by návrat do vlasti mohl pro žalobce představovat nebezpečí vážné újmy.
30. Žalobcem uváděné mezinárodní úmluvy, včetně usnesení Evropského Parlamentu, nemají žádnou souvislost s žalobcem nebo jeho případem.
31. Žalobu navrhl zamítnout.

IV. Replika žalobce

32. V reakci na vyjádření žalovaného žalobce sdělil, že závěru o nevěrohodnosti musí předcházet snaha o odstranění nejasností a vysvětlení rozporů, zbývající rozpory musí být nebanálního charakteru. K posuzování důkazů pak žalobce odkázal na Praktickou příručku úřadu EASO, dle které za faktorem vedoucím ke zkreslení výpovědi může být např. paměť, prožité trauma, věk, pohlaví atd. Pokud žalovaný shledal rozpory, měl se je nejprve pokusit vyjasnit a dále posoudit možné zkreslení výpovědi pro uvedené

okolnosti. Ten tak ovšem neučinil. Ignorován byl i fakt, že je žalobce zranitelnou osobou.

33. K argumentu žalovaného, že žalobce měl vznést námitku neaktuálnosti podkladů již v průběhu řízení, žalobce uvedl, že je povinností správního orgánu postupovat v souladu se zákonem.
34. K možnosti vyřízení pobytového oprávnění žalobce konstatoval, že argumentace žalovaného i odkazovaná judikatura není k věci přílehlavá, neboť žalobce nesplňuje podmínky pro udělení pobytového oprávnění, aniž by se musel vrátit do země původu.

V. Jednání soudu

35. Žalobce úvodem ke své žalobě sdělil, že žalovaný shledal rozpory v jeho výpovědi v těchto bodech: 1) neuvedení členství v politické straně při podání žádosti o mezinárodní ochranu; 2) diskuze na pracovišti o nové Ústavě, která nabyla platnosti v roce 2018, byť předtím uvedl, že své politické angažovanosti zanechal již v roce 2016; 3) neshoda mezi tvrzením žalobce o zákazu účasti v diskuzích a tvrzením, že na těchto schůzích předkládal své názory; 4) rozporné výpovědi ohledně data výslechu na DTI; 5) účel cesty do Ruska; 6) význam osoby žalobce, který nebyl stěžejním členem Somos Más a skutečnost, že žalobcova aktivita je důvodem problémů jeho bratra. Tyto údajné rozpory, v souladu s žalobním podáním, následně objasnil.
36. Žalovaný se z jednání omluvil.
37. V konečném návrhu žalobce uvedl, že navrhuje, aby rozhodnutí správního orgánu bylo zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

VI. Posouzení věci krajským soudem

38. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a po prostudování obsahu správního spisu v kontextu s žalobními námitkami pak usoudil následovně.
39. Ze skutkových okolností projednávané věci je zřejmé, že žalobce podal dne 5. 11. 2018 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 9. 11. 2018 žalobce sdělil, že je státním příslušníkem Kuby, bez náboženského vyznání. Je svobodný a bezdětný, v zemi původu má pouze bratra. Z Kuby cestoval letecky do Moskvy, kde zůstal přibližně 25 dní, dne 5. 1. 2018 přiletěl do Prahy. V jiných státech Evropské unie nepobýval ani v nich nežádal o mezinárodní ochranu.
40. K důvodům žádosti žalobce sdělil, že zemi původu opustil pro problémy se státními orgány, které byly způsobeny jeho odlišným politickým názorem. K pobytu v Rusku uvedl, že vzhledem ke vztahu Ruska a Kuby se necítil bezpečně, v zemi však zůstal po uvedené době za účelem získání finančních prostředků, což se mu však nepodařilo. V Rusku vystupoval jako turista.
41. V roce 2012 byl žalobce vyloučen ze svazu mládeže, proto začal přemýšlet o politické situaci v zemi. Po dokončení vysoké školy nastoupil v roce 2014 do práce v sociálních službách ve středisku speciálního zaměření, kde byl dle svých slov dozorován pracovníky Ministerstva vnitra. V témže roce byl uveden do hnutí Somos Más. Svou aktivitu směřoval do debat o rozhodnutích komunistické strany na pracovišti a v místě bydliště.

Od té doby byl sledován ve větší míře a dvakrát předvolán k DTI, orgánu Ministerstva vnitra, který se zabývá tzv. „zrádci vlasti“. Zde byl vyslýchán a po několika hodinách propuštěn. V roce 2015 byl již předvoláván na policejní stanici, kde byl vyslýchán pro projevy odlišných politických názorů v pracovním zařízení. Takto zadržen byl pětkrát po dobu 48 nebo 72 hodin, v jejichž průběhu byl bit až do doby, kdy téměř ztratil vědomí. Vyjma toho mu bylo způsobeno zranění (vytržení části tkáně z oblasti pod levým kolenem a jizva na levé ruce). Rovněž mu bylo vyhrožováno, že ponese následky i jeho bratr. Tomu následně nebylo opakovaně umožněno vycestovat ze země, aby se mohl zúčastnit mezinárodních soutěží. V průběhu roku 2016 byl žalobce i nadále sledován, již ale nebyl předvoláván k výslechům. V červnu téhož roku však byl napaden a bodnut nožem neznámými muži, kteří o něm mluvili jako o zrádci národa. Tento incident si vyžádal pětidenní hospitalizaci, během které byl ve věci vyslechnut policií, ta pachatele nicméně nezjistila. Vůči postupu policie neuplatnil žalobce žádné opravné prostředky. V rozmezí let 2016 až 2018 přestal žalobce projevovat své myšlenky, aby mu bylo povoleno vycestovat ze země. V této době byl sledován a navštěvován vedoucím sektoru. Záznam v rejstříku trestů nemá.

42. Po přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.

- a) Pochybení ve vztahu k neudělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. a) zákona o azylu; b) Pochybení ve vztahu k neudělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) zákona o azylu; c) K původci pronásledování a nemožnosti obrátit se na státní orgány

43. K první z žalobních námitek krajský soud předně poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 1 Azs 422/2019-41, kde s odkazem na dřívější judikaturu bylo konstatováno: „V případech, kdy žadatel ani žalovaný není schopen doložit či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem, zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS). Věřitelná výpověď žadatele je pak dostatečným důkazním prostředkem, kterým žadatel prokazuje pronásledování vlastní osoby, resp. hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy. Pokud má správní orgán ohledně předestřeného příběhu pochybnosti, je na něm, aby shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost vypovědi žadatele vyvracejí či zpochybňují (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Správní orgán musí dát žadateli při pohovoru dostatečný prostor k tomu, aby mohl předestřít podrobně svůj příběh, a to včetně všech detailů, které jsou často důležitým vodítkem pro posouzení věrohodnosti žadatele. Pokud správní orgán zjistí ve výpovědi určité rozpory, musí mít žadatel možnost tyto nesrovnalosti vysvětlit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015 - 54). Pokud se žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie a jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, je třeba z jeho výpovědi vycházet (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008, a ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017 - 36).“

44. Co do rozporů ve výpovědi žalobce, které se dotýkaly jeho tvrzení o členství v některé politické straně a účelu cesty do Ruska, krajský soud konstatuje, že správní orgán

vyhověl judikатурnímu požadavku dát žadateli o mezinárodní ochranu možnost nesrovnalosti vysvětlit, nicméně následně v napadeném rozhodnutí pouze konstatoval existenci uvedených rozporů a nikterak neodůvodnil, proč v těchto bodech není možné považovat výpověď žalobce za věrohodnou. Obdobné platí i pro údajné rozpory týkající se projevování politických názorů na pracovišti, data výsledku na DTI a diskuze o nové Ústavě z roku 2018, byť předtím žalobce hovořil o zanechání politických aktivit již v roce 2016. U těchto tvrzení, která byla žalovaným označena za rozporná, je třeba k tíži správního orgánu přičíst i to, že žalobce nebyl s těmito rozpory konfrontován a nemohl tak v těchto bodech svůj azylový příběh dostatečně objasnit.

45. Konstatování správního orgánu, že: „Jmenovaný sice hovořil o tom, že byl opakovaně za svou údajnou protirežimní činnost předvoláván k výsledku, zadržen, podroben bití a sledován policejní hlídkou, a to po dobu 4 let, nebyl však schopen doložit jediný dokument či důkaz o tomto zadržení či bití,...“, považuje krajský soud za neopodstatněné, když si lze jen stěží představit, že státní orgány, které neoprávněně zasáhnou do základních práv a svobod, následně vydají dotčenému jedinci důkaz o takovém zásahu. Jak je zřejmé z výše uvedené judikatury, dostatečným důkazním prostředkem k prokázání pronásledování osoby žadatele o mezinárodní ochranu je jeho věrohodná výpověď. Tomuto požadavku žalobce dostal, když v průběhu pohovoru popsal nejen svou aktivitu v rámci hnutí Somos Más, ale především i průběh výsledků, které s ním byly v souvislosti s jeho odlišným politickým názorem vedeny. Svou výpověď pak doplnil o náskry místa, kde se policejní stanice, ve které výsledky probíhaly, nachází. Rovněž žalobce v průběhu pohovoru poukázal na stopy tvrzeného mučení na svém těle. Krajský soud má proto za to, že v celkovém kontextu je možné považovat výpověď žalobce nejen za věrohodnou, ale i za dostatečně konkrétní. Naopak správní orgán, který v daném případě nesl důkazní břemeno, nepředložil žádné důkazy, které by věrohodnost tvrzení žalobce vyvracely.
46. Krajský soud se rovněž ztotožnil s námitkou žalobce, směřovanou proti neinformování o možnosti zajistit si lékařské vyšetření zaměřené na zjištění známek pronásledování nebo vážné újmy dle § 10 odst. 5 zákona o azylu. Žalobce v průběhu pohovoru ukázal jizvy, které mu byly způsobeny v průběhu výsledků a v důsledku napadení nožem neznámou osobou. Tím byla vyjádřena připravenost žalobce prokázat svá tvrzení. Vzhledem k tomu, že žalovaný zpochybnil hodnověrnost tvrzení žalobce o zásahu do jeho tělesné integrity ze strany státních orgánů, byl žalovaný povinen žalobce o možnosti lékařského vyšetření dle § 10 odst. 5 informovat. Tak ovšem neučinil (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018).
47. K argumentu žalovaného, že žalobce opustil zemi původu až v říjnu 2018, přestože k poslednímu výsledku byl předvolán v roce 2015, krajský soud uvádí, že z výpovědi žalobce je zřejmé, že tato časová prodleva byla způsobena potřebou našetření dostatečného množství finančních prostředků, aby mohl s kamarádem odcestovat do Ruska. K legalitě vycestování pak krajský soud odkazuje ve shodě s žalobcem na rozsudek ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40, dle kterého: „Státní orgán, který je příslušný k vydávání cestovních dokladů, však nemusí vždy za všech okolností disponovat i informacemi o akcích všech státních složek (ať už vládních či prezidentských) plánovaných proti určitým subjektům či seznamem tzv. „nepohodlných“ osob. Jinými slovy, nelze bez dalšího tvrdit, že vydání cestovního dokladu orgánem k tomu příslušným automaticky vylučuje nebezpečí pronásledování ze

strany státních orgánů. Tuto skutečnost je třeba zohlednit při posouzení přiměřené pravděpodobnosti pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.“ Přehlédnout nelze ani skutečnost, že žalobce vycestoval do Ruska, se kterým má Kuba bezvízový styk.

48. V otázce napadení neznámými osobami krajský soud uvádí, že tento incident nelze bez dalšího připisovat státním orgánům. Dle výpovědi žalobce byl útok vyšetřován policií, která pachatele nenašla. Žalovaný v napadeném rozhodnutí klade k tíži žalobce, že se vůči postupu policie neohradil k nadřízeným orgánům. S tímto názorem se však krajský soud nemohl ztotožnit. Jestliže chtěl správní orgán žalobci vytýkat, že se neobrátil na instančně nadřízené orgány, měl se předně v rámci zjišťování relevantních informací o zemi původu vypořádat s tím, zda byly účinné prostředky ochrany reálně dostupné (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2020, č. j. 5 Azs 466/2019-41). Jak je však zjevné ze správního spisu, žalovaný si žádnou zprávu podobného charakteru neobstaral. Obdobné platí i pro výtku žalovaného, že se měl žalobce obrátit na nadřízené orgány nebo soudy v případě tvrzeného mučení v průběhu výslechů.
49. Nesoulad napadeného rozhodnutí s protokolem o výsledku žalobce shledal krajský soud v konstatování žalovaného: „žadatel tvrdil, že byl kvůli svým protistátním názorům propuštěn ze zaměstnání, kdy však následně uvedl, že důvodem jeho propuštění bylo tvrzení, že pro tuto konkrétní pozici není vhodným zaměstnancem“. Během pohovoru však žalobce na otázku: „Co bylo řečeno jako důvod vašich předchozích propuštění z práce?“, uvedl: „Moje přesvědčení, že nebylo v souladu s prací ve středisku. Tvrdili, že jsem nebyl vhodný zaměstnanec pro tuto práci“. Vytržením části věty z kontextu došlo ke zkreslení významu uvedeného, což zapříčinilo zdání dalšího prvku svědčícího o nevěrohodnosti výpovědi žalobce.

d) K podkladům pro vydání rozhodnutí

50. K tomuto žalobnímu bodu krajský soud uvádí, že součástí správního spisu jsou tři zprávy o zemi původu, přičemž dvě z nich jsou datovány k roku 2019, jedna k roku 2017. Ani skutečnost uváděná žalobcem, tedy že byly použity jen zprávy z roku 2017, by bez dalšího neznamovala vadu řízení. K tomu krajský soud odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016, dle kterého: „Zastaralost zpráv o zemi původu nelze posuzovat (čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany) pouze na základě faktu, že od vypracování, resp. vydání takové zprávy uplynul určitý čas. Zastaralá je taková zpráva, jež obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace popsána ve zprávě se změnila.“ Ke shledání zpráv zastaralými je třeba, aby došlo k podstatné změně situace v zemi původu. Tvrdí-li tedy žalobce, že se jedná o zastaralé informace, je nezbytné, aby uvedl, z čeho tak usuzuje. To se v projednávané věci však nestalo. Pokud žalobce chtěl rozporovat aktuálnost zpráv, ze kterých žalovaný vycházel, měl tak učinit po seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí. Proto krajský soud tuto dílčí námitku neshledal jako důvodnou.
51. K námitce žalobce ohledně konzulární informace opatřené od Velvyslanectví Kubánské republiky v České republice krajský soud pouze pro úplnost dodává, že nejde toliko o zprávu o zemi původu, jako o informace ohledně konzulárních služeb poskytovaných kubánským občanům. Úvaha o nutnosti naplnění náležitostí § 23c zákona o azylu je tak vzhledem k obsahu dokumentu lichá.

52. K neuvedení obsahu dokumentů krajský soud konstatuje, že správní orgán na straně 9 napadeného rozhodnutí uvedl, čeho se dokládáné fotky a videa týkají a následně zdůvodnil, proč tyto navrhované důkazní prostředky neprovedl. Jejich bližší popis tak krajský soud nepovažuje za účelný.
53. Krajský soud se však ztotožnil s výtkou žalobce dotýkající se nedostatečné práce žalovaného se zprávami o zemi původu, kdy vyjma jejich výčtu není zřejmé, z čeho vychází teze správního orgánu např. o možnosti využít vnitrostátních prostředků ochrany nebo o nemožnosti vycestovat ze země, pokud by byl žalobce skutečně zájmovou osobou pro státní orgány.
- e) Pochybení tkíví v neudělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu
54. Krajský soud k této námitce uvádí, že s ohledem na shora vytýkané vady řízení (viz bod a) až c) tohoto rozsudku) nelze nyní hodnotit namítané pochybení žalovaného při aplikaci ustanovení § 14a zákona o azylu. Bude tedy na žalovaném, aby po odstranění vytýkaných vad se s touto žalobní námitkou řádně vypořádal.
- f) K přetrvávající špatné vnitropolitické situaci na Kubě
55. Ke snižující svobodě tisku a zatčení novináře krajský soud uvádí, že ze strany žalobce nebylo v průběhu správního řízení tvrzeno, že by aktivně publikoval. Krajský soud proto neshledal spojitost mezi namítaným a azylovým příběhem žalobce.
56. Naopak mučení politických oponentů je dle krajského soudu zřejmé i ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA, která je založena ve správním spise. Bude tak na žalovaném, aby tuto skutečnost vzal v souvislosti s azylovým příběhem žalobce v úvahu.
- g) K nemožnosti opakovaně vycestovat a k hrozícímu postihu za podání žádosti o azyl
57. Co do hrozících následků za podání žádosti o azyl krajský soud uvádí, že z Informací Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 15. 3. 2017 plyne, že na Kubě došlo v roce 2012 k novele Migračního zákona č. 1312, a to dekretem č. 205. Dle zprávy je nové znění migračního zákona převážně respektováno a občanům Kuby se ve většině případů zásadním způsobem nemění jejich postavení vůči kubánským úřadům a takové osoby nemají problém s reintegrací ani nejsou omezeny v přístupu k sociálnímu a zdravotnímu systému či na trh práce. Jestliže tito občané neporušili ustanovení migračního zákona, nejsou jim ukládána žádná omezení nebo sankce. I když kubánský občan překročí dvouletou lhůtu pobytu v zahraničí, může na kubánském zastupitelském úřadě předložit žádost o obnovení trvalého pobytu na Kubě. Při takovém postupu by se dotýčný neměl setkat s negativními důsledky svého návratu. Z téže zprávy je však zřejmé, že v případě opozičních aktivistů dochází v některých případech k svévolnému výkladu migračního zákona. Krajský soud tak má za to, že žalovaný po nápravě vytčených vad musí s ohledem na uvedené možnost opakovaného vycestování žalobce z Kuby znovu posoudit.

VII. Závěr a náklady řízení

58. S ohledem na výše uvedené krajský soud napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém bude vázán vysloveným právním názorem (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).

59. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce, kterému by jinak v souladu s uvedeným ustanovením právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, však žádné náklady neúčtoval.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 17. února 2021

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
samosoudkyně